

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Розглянуто проблему професійної компетентності, на основі якої й формуватиметься креативна компетентність. У статті проаналізовано креативність як необхідну умову підготовки професійно компетентних соціальних педагогів; конкретизовано особистісні властивості майбутнього креативного професіонала; визначено поняття креативної компетентності як комплексу професійних вимог (знань, умінь, навичок) до підготовки фахівця, який включає систему комунікативних умінь, здатність до педагогічної творчості, уміння та навички використовувати фахові знання й продукувати на їх основі нові креативні ідеї.

Ключові слова: креативність, творчість, компетентність, особистісні властивості, креативна особистість, майбутні соціальні педагоги.

На сьогодні проблема формування креативності майбутнього фахівця, зокрема соціального педагога, є актуальною, оскільки креативність зумовлює становлення професійно компетентного фахівця, що формується на базі накопичених професійних знань, соціального досвіду, нових умінь і навичок. Усе це разом дає змогу знаходити та приймати професійно правильні рішення, застосовувати в професійній діяльності інноваційні форми та методи, бути компетентним.

На сучасному етапі в науковій теорії креативність розглядається як функція всебічно розвиненої особистості. У розмаїтті існуючих думок про креативність як особистісну властивість більшість дослідників роблять акцент на об'єднанні креативності та творчого потенціалу, що можуть бути визначені як об'єднання здібностей і інших якостей особистості, які сприяють розвитку творчого мислення.

Слід зауважити, що проблема становлення креативної особистості майбутнього фахівця достатньо об'ємно розкрито в наукових працях та дослідженнях, зокрема в положеннях: теорії та практики професійного становлення майбутнього спеціаліста в умовах вищих навчальних закладів (С. Гончаренко, В. Гриньова, Г. Гребенюк, В. Кушнір, В. Лозова, О. Мещанінова, А. Нісімчук, М. Романенко, П. Сікорський, Л. Сущенко, О. Шпак); теорії формування та розвитку творчої особистості (В. Андреев, Л. Божович, Ю. Гільбух, Н. Кичук, О. Лук, В. Моляко, С. Сисоєва); теорії та практики соціальної педагогіки (О. Безпалько, М. Галагузова, І. Зверева, А. Капська, І. Лактіонова, Л. Міщик, А. Мудрик, А. Рижанова, В. Оржеховська, В. Поліщук, Ю. Поліщук, С. Савченко, С. Харченко, Л. Штефан, Т. Яркіна).

Багато науковців трактує поняття креативності як творчі можливості особистості, що можуть виявлятися в мисленні, почуттях, спілкуванні, професійній діяльності.

Крім того, креативність, як ціннісна категорія, тісно пов'язана з творчою уявою, творчим мисленням, дослідною діяльністю та творчим потенціалом особистості. Усі ці категорії є особистісними властивостями людини. Як бачимо, поняття креативності можна тлумачити дуже широко, але як властивість особистості воно включає: пошуково-проблемний стиль мислення; проблемне бачення; розвинену творчу уяву, фантазію; особливі особисті якості (допитливість, самостійність, цілеспрямованість, готовність до ризику), а також специфічні провідні мотиви (творчий інтерес, захопленість творчим процесом, прагнення досягти результату, необхідність реалізувати себе).

Аналіз наукової педагогічної, психологічної та філософської літератури показав, що більшість учених (Ф. Барронн, Д. Богоявленська, Е. Бос, Г. Воллес, Дж. Гілфорд, Д. Джонсон, З. Калмикова, В. Козленко, П. Ленглі, А. Маслоу, А. Матюшкін, С. Мідник, У. Мілославський, Я. Пономарьов, К. Рождерс, Р. Стернберг, А. Терещук, Е. Торренс, Ф. Фромм, Д. Харрінгтон, М. Холодна), використовуючи особистісний та діяльнісний підходи, розглядали поняття “креативність” як особистісну категорію в таких аспектах:

– по-перше, як здатність особистості адаптивно реагувати, висувати велику кількість ідей, продукувати нові ідеї, йти на розумний ризик, дивуватися й пізнавати; уміння знаходити вихід у нестандартних ситуаціях (Ф. Баррон, Е. Грегоренко, Е. Торренс, К. Роджерс, Р. Стернберг, Е. Фромом, Д. Харрінгтон);

– по-друге, як інтегровану якість психіки особистості, загальну здібність до творчості, що дає змогу задовольнити потребу в пошуковій активності; як внутрішній процес, який спонтанно породжується в дії та створює нове шляхом зміни й утворення нових зв’язків (Ф. Баррон, П. Ленглі, Ч. Спірмен);

– по-третє, як несподіваний продуктивний акт, що виникає спонтанно в певному середовищі соціальної взаємодії, здатність, яка виявляється при дефіциті знань, подоланні стереотипів і пошуку нових структурних зв’язків, у пошуково-перетворювальній активності та глибокому усвідомленні творчого досвіду (Д. Богоявленська, Д. Джонсон, З. Калмикова, А. Матюшкін, С. Мідник, Ф. Ром, Е. Торренс). Особливості розвитку та формування креативності в професійній підготовці розглядали в своїх працях Т. Андрущенко, В. Бондарьова, З. Заболотських, І. Колобутіна, Н. Мілютіна, А. Морозов, С. Овчинникова, Т. Стародубцева, Л. Степанова, Г. Фомченкова та ін.

Психолого-педагогічний аналіз проблеми креативності подано в працях вітчизняних учених: Н. Алексеева, С. Бернштейна, Д. Богоявленської, В. Дружиніна, В. Загвязінського, Л. Ермолаєвої-Томіної, А. Матюшкіна, В. Моляко, Я. Пономарева, Н. Фролова, Е. Юдіна, М. Ярошевського та ін.

Із зарубіжних дослідників цю проблему розглядали А. Адлер, Дж. Гілфорд, Д. Дункер, С. Мідник, Дж. Рензулі, В. Сміт, Д. Тейлор, Е. Торренс, М. Уоллах, Д. Халперн, К. Юнг та ін.

Сучасний етап модернізації системи освіти характеризується посиленням уваги до особистості майбутнього професіонала, спрямуванням зусиль на розвиток творчого потенціалу учасників навчально-виховного процесу. Реалізація нових векторів розвитку освіти потребує застосування системного підходу до формування креативного фахівця; системного використання нових педагогічних методик і технологій, творчого пошуку, нових чи вдосконалених концепцій, принципів, підходів до освіти, суттєвих змін у змісті, формах і методах навчання, виховання, управління педагогічним процесом.

Мета статті – розглянути креативність як необхідну умову становлення професійної та компетентної особистості майбутнього соціального педагога.

Інтерес у контексті проблеми формування креативної особистості як професіонала становлять погляди Н. Вишнякової, яка зараховує креативність до складових професіоналізму. Вона зауважує, що креативність є умовою творчого саморозвитку особистості й істотним резервом її самоактуалізації. Науковець звертає увагу на те, що процес формування креативності виражається сприйнятливістю, чутливістю до проблем, відвертим ставленням до нових ідей і здатністю руйнувати стереотипи з метою створення нового, отримання нестандартних рішень життєвих проблем.

Вагомим є й те, що вона виділяє творчу індивідуальність, яка, будучи вагомою характеристикою професійної творчості, визначається як інтегральна креативно-особова категорія, що об'єднує: інтелектуально-творчу ініціативу; інтелектуальні здібності; об'ємність та глибину знань; схильність до творчого сумніву; здатність вести внутрішню творчу боротьбу; відчуття новизни, жага пізнання; уміння бачити незвичайне в проблемі; професіоналізм [2].

Розглядаючи проблеми формування креативності особистості в процесі професійного становлення, Н. Березанська та В. Нурков разом з різними вміннями та особистими характеристиками виділяли й креативність. Вони зауважували, що креативність є чинником, який забезпечує:

- 1) створення принципово нових інтелектуальних продуктів, пов'язаних з новою професійною сферою знань, та вирішення на їх основі нестандартних завдань;
- 2) побудову оригінальних підходів до розуміння та інтерпретації знань;
- 3) використання фахових знань у нестандартних ситуаціях;
- 4) створення умов для саморозвитку знань, що підвищує рівень їх універсальності [13, с. 146–148].

Загалом креативність є системним чинником творчої особистості та вагомою умовою становлення професіоналізму майбутнього соціального педагога. Разом з тим вона фіксується рядом необхідних показників: співвідношенням дивергентності та конвергентності; аналітичністю й синтетичністю знань; оригінальністю та нестандартністю; толерантністю до невизначеності; чутливістю до суперечностей.

Н. Шмельова, зважаючи на особливості професійної діяльності соціального педагога, розробила модель показників професіоналізму особистості та її діяльності, яка має структурно-рівневий вигляд, де найвищий – третій рівень відображає креативність у професійній діяльності фахівця соціальної сфери. На цьому рівні креативність визначається як властивість особистості, що є необхідною для соціального педагога, а також одним з основних показників ефективності його діяльності та визначає його професіоналізм, оскільки підстава професіоналізму – не тільки об'ємні та глибокі професійні знання, уміння та навички, а і якості особистості, які визначають творчий підхід до професійної діяльності [14].

Значний інтерес у контексті нашої наукової статті становить дослідження портретних штрихів людини як суб'єкта творчості Н. Лук: схильність до ігрової взаємодії з партнерами, прагнення навіть складні питання вирішувати в гумористичній формі; вільний від стереотипів; впевнений у собі; вміння спілкуватися; вміння зосереджувати увагу; звернення в роздумах і твердженнях до першоджерел; прагнення виявляти проблеми там, де іншим уже все ясно; сумніви в загальноновизнаних істинах; прагнення оперувати неконкретизованими поняттями [10].

На початку ХХІ ст. у науковій теорії та практиці широко обговорюється питання про те, які ознаки особистості дають змогу вважати її творчою. Наведемо деякі з них:

- уміння зануритися в проблему, відірватися від реалій та побачити перспективу, ставити під сумнів очевидні факти, уникати поверхових тверджень (Н. Лук);
- здатність побачити старе в новому контексті, відмова від орієнтації на стереотипи (Р. Скульський);
- відмова від категоричних думок, уміння вести пошук нового (М. Поташник);
- наявність у педагога інтуїції (В. Дружинін);
- артистичність (Н. Кузьміна, В. Кан-Калік);

- сприйнятливність до нових ідей, творча сміливість, допитливість, спостережливість, здатність дивуватися, здатність долати стереотипи, схильність до ігор (А. Мелік-Пашаєва);

- здатність побачити ціле раніше, ніж окремі його деталі, здібність до перенесення функцій одного предмета на інший (В. Давидов);

- впорядкованість і динамічність знань, здібність до згортання та відкидання неістотного (Х. Зіберт);

- здібність до перенесення рішень, уміння вибрати одну з багатьох альтернатив (Б. Теплов);

- легкість асоціювання, здатність викликати в свідомості нові образи та створювати з них нові комбінації (С. Мідник), аналіз наукової літератури в контексті досліджуваної проблеми дав нам змогу визначити необхідні якості майбутнього соціального педагога, які сприятимуть успішному формуванню креативності особистості в процесі навчально-виховної діяльності у вищому навчальному закладі:

- педагогічна чуйність і такт;
- педагогічна уява;
- вміння використовувати стандартні педагогічні прийоми в нестандартних ситуаціях;

- розумова активність;
- творча сміливість;
- інтуїція;
- артистизм та формування свого творчого бачення;
- розвиток творчої ініціативи;
- уміння створювати та вирішувати проблемні ситуації;
- допитливість і спостережливість;
- здатність долати стереотипи;
- чіткість знань та швидкість навчання;
- працьовитість і наполегливість;
- прагнення здобути знання, необхідні для виконання конкретної професійної роботи;

- здатність віднайти головне в різних за змістом проблемах;
- відмова від авторитаризму та категоричних тверджень;
- уміння вести творчий пошук;
- легкість асоціювання;
- здібність виявити головне в проблемі раніше, ніж деталі;
- здатність переносити функції одного предмета на інший;
- здатність любити свою професію й себе в процесі професійної діяльності;
- здатність творчо та компетентно вирішувати проблемні питання;
- здатність чітко та вміло спрогнозувати результат;
- здатність приймати самостійне рішення;
- здатність саморозвиватися та самовдосконалюватися в процесі професійної діяльності.

З огляду на наведений комплекс якостей особистості, що є необхідними для формування креативної особистості майбутнього фахівця, ми можемо стверджувати, що креативність також є своєрідним комплексом здібностей особистості, які мають здатність виявлятися в мисленні, діях, почуттях, комунікації та в різноплановій діяльності майбутнього фахівця соціальної сфери. Саме тому в контексті на-

шого наукового дослідження проблеми формування креативності особистості майбутнього соціального педагога вагомим є дослідження Г. Девіса та М. Саллівена, які запропонували модель, що визначає послідовність процесу формування творчої діяльності. Модель передбачає чотири етапи:

- усвідомлення необхідності творчої діяльності, творчого розвитку, вивчення особливостей творчої особистості;
- розуміння основних характеристик творчого процесу, теорій творчості, розуміння та усвідомлення процесу виявлення творчих здібностей;
- вивчення конкретних методик, що досліджують, активізують та формують творчу особистість;
- застосування творчих здібностей, розширення досвіду, створення умов для ґрунтовного використання здібності особистості до творчості [5, с. 118–316].

Загалом на сьогодні проблема формування креативності майбутнього фахівця, зокрема соціального педагога, є актуальною, оскільки креативність зумовлює становлення професійно компетентного фахівця, що формується на базі накопичених професійних знань, соціального досвіду, нових умінь та навичок. Усе це разом дає змогу знаходити та приймати професійно правильні рішення, застосовувати в професійній діяльності інноваційні форми й методи, бути компетентним.

У контексті нашого дослідження слід звернути увагу на проблему професійної компетентності, на основі якої й формуватиметься креативна компетентність. Так, питанням професіоналізму та професійної компетентності останнім десятиліттям приділяється значна увага з метою розробки завершеної теорії формування фахівця-професіонала, тому вони стали предметом пильної уваги наукової теорії та практики (В. Гладкова, С. Дружилов, О. Журавльов, Е. Климов, О. Коваленко, М. Лазарев, А. Маркова, Л. Мітіна, Ю. Нагірний, Ю. Поваренков, М. Пряжников, О. Романовський, Н. Тализіна, Р. Шакуров, О. Щербаков та ін.). Саме тому можна констатувати існування як широкого, так і вузького тлумачення поняття “компетентність”.

Багато що можна з’ясувати шляхом організації самоосвітньої діяльності та компетентності людини. Сучасний освічений фахівець соціальної сфери не може й не має права вирішувати свої проблеми окремо від проблем і потреб життя інших людей, їхніх спільнот та народу, країни в цілому. У ряді наукових досліджень зазначено, що ніякий ВНЗ не може навчити своїх випускників усього на всі випадки життя, але він може й зобов’язаний бути компетентним, озброїти їх досвідом і методами наукового пізнання, щоб можна було з найменшими витратами додаткової праці та часу засвоювати нову інформацію, поповнювати знання й розширювати теоретичний світогляд.

У широкому розумінні компетентність – ступінь соціальної та психологічної зрілості людини, яка передбачає певний рівень психічного розвитку особистості, психологічну готовність до певного виду діяльності, що дає змогу індивіду успішно функціонувати в суспільстві та інтегруватися в нього.

У вузькому розумінні компетентність – діяльнісна характеристика, міра інтегрованості людини в діяльність, тобто передбачає певну світоглядну спрямованість особистості, ціннісне ставлення до діяльності та її предметів.

Отже, компетентність є готовністю та здатністю людини діяти в будь-якій сфері, виражає значення традиційної тріади “знання – уміння – навички”. Вона передбачає володіння людиною відповідною компетенцією, яка включає її особистісне ставлення до предмета діяльності [1]. Якщо розглядати європейські стандарти компетен-

тності, варто погодитися з думкою І. Лебедєва, що компетентність – це здатність діяти в ситуації невизначеності, здатність працювати в команді та навчатися [8].

Перейдемо до поняття професійної компетентності. Не існує єдиної думки щодо визначення цього поняття, тож доцільним буде навести декілька прикладів. Так, одні вважають, що поняття “професійна компетенція” – це готовність і здатність цілеспрямовано діяти відповідно до вимог права, методично, організовано та самостійно вирішувати завдання й проблеми, а також самим оцінювати результати власної діяльності.

Інше визначення поняття дає А. Маркова. На її думку, це індивідуальна характеристика ступеня відповідності вимогам професії, психічний стан, що дає змогу діяти самостійно й відповідно до здатностей і вмінь людини виконувати певні трудові функції [11].

Аналіз особистісних характеристик майбутнього креативного професіонала дає підстави стверджувати, що успішним фахівцем може бути тільки креативно компетентна особистість. У професійній діяльності компетентність слід розглядати як певну особистісну категорію, що характеризує людину як суб'єкта професійної діяльності та таку, яка здатна успішно виконувати свої професійні обов'язки. Матеріали ЮНЕСКО визначають креативність як здатність ефективно й творчо застосовувати знання та вміння в різноманітних життєвих ситуаціях, у соціальному контексті, у професійних ситуаціях [3, с. 7–8].

О. Карпенко поняття професійної компетенції тлумачить як інтегративне особистісно-діяльнісне новоутворення, яке становить збалансоване об'єднання знань, умінь і навичок та сформованої професійної позиції, що дає змогу самостійно і якісно виконувати завдання професійної діяльності та перебуває у відношеннях діалектичної залежності з професійною спрямованістю особистості. Авторка виділяє прикладну, адаптивну, інтегративну, орієнтовну, оцінну, статусну функції професійної компетентності [7, с. 19].

Актуальною й науково вагомою є думка Н. Ничкало, яка вказує, що професійна компетентність передбачає: наявність у суб'єкта професійних знань, умінь і навичок, а також найбільш важливих професійних якостей; прагнення майбутнього фахівця до конкретної професійної діяльності; уявлення про свої соціальні ролі; прагнення й ціннісні орієнтації – регулювання професійного становлення [12].

Особливо актуальними в дослідженні проблеми компетентностей є наукові праці І. Зимньої, присвячені соціально-професійній компетентності як цілісному результату професійної освіти. Компетентність науковець розглядає як актуальну, сформовану особистісну якість, інтелектуально й особистісно зумовлену соціально-професійну характеристику людини, що ґрунтується на знаннях. Науковець зауважує, що в процесі здобуття освіти в людини має бути сформована цілісна соціально-професійна якість, що дасть їй змогу успішно виконувати професійні обов'язки та взаємодіяти з іншими людьми. Цю якість авторка визначає як цілісну соціально-професійну компетентність людини. Вона розуміє соціально-професійну компетентність людини як особистісну, інтегративну, що виявляється в адекватності вирішення (стандартного й особливо нестандартного, яке вимагає творчості) завдань у всьому розмаїтті соціальних і професійних ситуацій. Соціально-професійна компетентність, на думку науковця, виявляється в діях, діяльності, поведінці, вчинках [4; 5]. Крім того, аналіз інших наукових досліджень (А. Андрєєва, Н. Волкова, О. Горошкіна, І. Дроздова, О. Орлова, Н. Остапенко, О. Селіванова, О. Семинога) з питань компетентності та компетенцій дає можливість стверджувати, що необхідною осо-

бистісною ознакою висококваліфікованого фахівця повинна виступати його креативна компетентність. Ми будемо керуватися визначенням І. Зазюна, запропонованим у науковому дослідженні “Філософія педагогічної дії”: *“креативна компетентність – це складне особистісне утворення, яке включає інтелектуальні, емоційні, моральні та інші набуті знання, уміння й навички, що дає змогу на принципово новому, інтегративному рівні переносити набуті компетентності з однієї сфери життєдіяльності в іншу, з метою досягнення принципово нового результату діяльності або виконання діяльності на принципово новому якісному рівні”* [6].

Вивчаючи проблему формування креативної особистості майбутнього соціального педагога, ми можемо констатувати, що креативна компетентність відіграє важливу роль у професійній діяльності, оскільки виступає комплексом професійних вимог (знань, умінь, навичок) до підготовки фахівця, який включає систему комунікативних умінь, здатність до педагогічної творчості, уміння й навички використовувати фахові знання та продукувати на їх основі нові ідеї.

Слід зазначити, що формування креативної компетентності в майбутніх соціальних педагогів як особистісної професійної ознаки зумовлено актуальною потребою суспільних відносин, що вимагає активних, творчо зорієнтованих, компетентних соціальних педагогів, які характеризуються: високими професійними знаннями, креативною компетентністю, здатністю реалізувати творчі задуми та втілити їх у процесі вирішення професійних проблем. Саме тому ми дотримуємося думки, що під час підготовки соціальних педагогів необхідно забезпечити студентів не лише професійною, а й креативною компетентністю. Вона містить такі складники:

- систему комунікативних умінь (володіння нормами соціальної комунікації);
- здатність до педагогічної творчості;
- уміння та навички використовувати фахові знання та продукувати на їх основі нові ідеї.

Висновки. Теоретичний аналіз проблеми формування креативності особистості майбутнього фахівця дає змогу констатувати, що більша частина праць, які з’явилися останнім часом у науковому просторі, аналізують креативність у різних аспектах: креативність як чинник професійної успішності фахівця; креативність як аспект творчого стилю діяльності; креативність в управлінському спілкуванні; педагогічна креативність у процесі професійної підготовки; комунікативна креативність; креативність як чинник розвитку професійно-комунікативних здібностей.

На основі сучасних педагогічних досліджень ми зробили висновок, що професійна діяльність фахівців не відповідає вимогам сучасного суспільства. На сьогодні одним із завдань професійної підготовки соціальних педагогів у ВНЗ є формування креативного спеціаліста в своїй сфері діяльності, що володіє певними особистісними властивостями. Крім того, аналіз проблеми формування креативності майбутніх соціальних педагогів як фахівців соціальної сфери дав змогу зазначити, що процес формування креативності об’єднує ряд певних характеристик:

- інтелектуальні особливості творчої діяльності, що дає можливість створювати щось нове, неординарне, раніше не відоме, а також попередній вибір знань і вмінь, необхідних для того, щоб це нове створити;
- особистісні якості, що дають змогу продуктивно діяти в ситуації невизначеності, творчого вибору;
- творчі здібності, що передбачають відмову від шаблонності та стереотипності в судженнях і діях та є основою творчої діяльності.

Список використаної літератури

1. Варданян Ю.В. Стрoение и развитие профессиональной компетентности специалиста с высшим образованием: (На материале подготовки педагога и психолога) : дисс. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Ю.В. Варданян. – М., 1998. – 353 с.
2. Вишнякова Н.Ф. Психологические основы развития креативности в профессиональной акмеологии / Н.Ф. Вишнякова. – М., 1996. – С. 31.
3. Гриненко І.В. Педагогічні умови розвитку креативності майбутніх вчителів гуманітарного профілю у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / І.В. Гриненко. – Тернопіль, 2008. –192 с.
4. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании : авторская версия / И.А. Зимняя // Россия в Болонском процессе: проблемы, задачи, перспективы : тр. методол. семинара. – М. : Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – С. 56–61.
5. Зимняя И.А. Социально-профессиональная компетентность как целостный результат профессионального образования (идеализированная модель) / И.А. Зимняя // Проблемы качества образования. – Уфа : Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов, 2005. – Кн. 2. – С. 71–88.
6. Зязюн І.А. Філософія педагогічної дії / І.А. Зязюн. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. – 438 с.
7. Карпенко О.Г. Професійна підготовка соціальних працівників в умовах університетської освіти: науково-методичний та організаційно-технологічний аспекти : монографія / О.Г. Карпенко ; за ред. С.Я. Харченка. – Дрогобич : Коло, 2007. – 374 с.
8. Лебедев О.Е. Компетентностный подход в образовании [Электронный ресурс] / О.Е. Лебедев. – Режим доступа: www.nekrasovspb.ru.
9. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф. Ломов. – М. : Наука, 1984. – 226 с.
10. Лук А.Н. Психология творчества / А.Н. Лук. – М. : Просвещение, 1998. – 284 с.
11. Маркова А.К. Психология профессионализма / А.К. Маркова. – М. : Международный гуманитарный фонд “Знание”, 1996. – 312 с.
12. Ничкало Н.Г. Педагогіка вищої школи: крок в майбутнє / Н.Г. Ничкало // Сучасна вища школа: психолого-педагогічний аспект : монографія / за ред. Н.Г. Ничкало. – К. : Віпол, 1999. – С. 225–243.
13. Розробка системи психологічного обстеження і моніторингу універсальних умінь в цілях атестації і підбору персоналу / Н. Березанська [та ін.] // Розвиток особистості. – 2002. – № 2. – С. 136–155.
14. Шмелева Н.Б. Профессионально-личностное развитие социального работника : дис. ... д-ра пед. наук / Н.Б. Шмельова ; МПГУ, УЛГУ. – Ульяновск : СВНЦ, 1997. – 239 с.

Стаття надійшла до редакції 12.09.2013.

Петришин Л.И. Креативность как необходимое условие профессиональной компетентности будущих социальных педагогов

Анализируется креативность как необходимое условие подготовки профессионально компетентных социальных педагогов; конкретизируются личностные свойства будущего креативного профессионала; определяется понятие креативной компетентности комплекса профессиональных требований (знаний, умений, навыков) к подготовке специалиста, который включает систему коммуникативных умений, способность к педагогическому творчеству, умения и навыки использовать профессиональные знания и производить на их основе новые креативные идеи.

Ключевые слова: *креативность, творчество, компетентность, личностные свойства, креативная личность, будущие социальные педагоги.*

Petrishin L. Creativity as a necessary condition of professional competence of social educators

In general, the present problem of the creativity of future specialists, including social workers, is relevant, as creativity causes the formation of a competent professional specialist, formed on the basis of accumulated professional knowledge, social experience, new abilities and skills. All of this allows you to find and make the right decisions professionally, apply in the profession innovative forms and methods to be competent.

In the context of our study, we should pay attention to the issue of professional competence on the basis of which a creative competence is formed. Thus, the issue of professionalism and professional competence in the last decade has got considerable attention, especially to the development of a completed theory of the formation of professionals. So they has become the subject of highest attention of scientific theory and practice (S. Druzhylov, O. Zhuravliov, N. Talyzina, E. Klimov, A. Markova, L. Mitina, Yu. Povarenkov, M. Priazhnikov, V. Gladkova, O. Kovalenko, M. Lazariyev, J. Nagirnyi, O. Romanovskyi, R. Shakurov, O. Shcherbakov and others). Therefore, we can state the existence of both a broad and a narrow interpretation of the term "competence".

Many can be found through organization of a self education and competence of a person. The modern educated professional in the social field cannot and may not solve their problems apart from the problems and needs of other people's lives, their communities and the nation as a whole.

Several researches indicate that no university can teach their graduates everything and for all occasions ever, but it can and must be competent, equip them with experience and different methods of scientific knowledge, so that you can at the lowest cost of additional labor and time assimilate new information, fill knowledge and expand theoretical outlook.

In a broad sense, competence is understood as the degree of social and psychological maturity of a person, which assumes a certain level of mental development of personality, psychological readiness for a particular activity that allows the individual to function successfully in society and integrate into it.

In a narrow sense, competence is seen as the characteristic of activity, such as a degree of integration in human activities. That is, it involves a certain ideological orientation of the personality, value and attitude towards its subjects.

Thus, competence is the ability and willingness of a person to act in any sphere, expressing the value of the traditional triad "knowledge – ability – skills". It involves the person's possession of a competency, which includes his/her personal attitude to the subject. Analysis of the personal characteristics of future creative professionals give reason to believe that success can only be a specialist creative competent person. In the professional competence of should be regarded as a personal category, harakterezuye man as the subject of a professional activity and which can successfully carry out their professional duties. Materials UNESCO define creativity as the ability to effectively and creatively apply knowledge and skills in a variety of situations, in a social context, in professional situations.

In the context of our study should pay attention to the issue of professional competence on the basis of which formed a creative competence. This paper examines creativity as a prerequisite competency training professional social workers, personal property specified future creative professional, creative concept is defined as a set of professional competency requirements (knowledge and skills) for training, which includes a system of communication skills, the ability for teaching creativity and skills to use professional knowledge and produce based on these new creative ideas.

Key words: *creativity, creativity, competence, personal property, creative personality, future social educators.*